

Sprawa C-140/09

Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA

przeciwko

Presidenza del Consiglio dei Ministri

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożony przez Tribunale di Genova)

Pomoc państwa — Subwencje wypłacone przewoźnikowi morskemu
przyjmującemu zobowiązanie świadczenia usług publicznych — Prawo krajowe
przewidujące możliwość wypłaty zaliczek przed zawarciem umowy

Wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 10 czerwca 2010 r. I - 5246

Streszczenie wyroku

1. *Pytania prejudycjalne — Właściwość Trybunału — Granice — Badanie zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem — Wyłączenie*
(art.88 WE, 234 WE)
2. *Pomoc przyznawana przez państwa — Pojęcie — Subwencje wypłacane przedsiębiorstwu obciążonemu wykonaniem zobowiązań w zakresie świadczenia usług publicznych, na podstawie uregulowania krajowego, które przewiduje wypłatę zaliczek przed zawarciem umowy*
(art. 87 WE)

1. Trybunał nie może wypowiadać się w przedmiocie zgodności przepisów krajowych z prawem Unii. W kompetencjach Trybunału nie leży również orzekanie w przedmiocie zgodności środka pomocy państwa lub systemu pomocy ze wspólnym rynkiem. Ocena zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem należy bowiem do wyłącznych kompetencji Komisji Europejskiej, działającej pod kontrolą sądu Unii. Trybunał nie ma również właściwości w zakresie oceny okoliczności faktycznych sprawy przed sądem krajowym lub stosowania względem przepisów lub sytuacji krajowych norm prawa Unii, których wykładni dokonał. Kwestie te wchodzi w zakres wyłącznej właściwości sądu krajowego.
2. Prawo Unii winno być interpretowane w ten sposób, że subwencje wypłacane przedsiębiorstwu obciążonemu wykonaniem zobowiązań w zakresie świadczenia usług publicznych, zgodnie z ustawodawstwem krajowym, które przewiduje wypłatę zaliczek przed zawarciem umowy, bez wcześniejszego ustalenia precyzyjnych i ograniczających kryteriów, stanowią pomoc państwa, jeżeli subwencje te mogą oddziaływać na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi oraz zakłócać konkurencję lub powodować ryzyko jej zakłócenia, czego zbadanie należy do sądu krajowego.

Trybunał jest natomiast właściwy do udzielenia sądowi przedstawiającemu pytanie wszelkich wskazówek w zakresie wykładni prawa wspólnotowego, umożliwiających temu sądowi dokonanie oceny zgodności i wydanie orzeczenia w zawisłej przed nim sprawie. W dziedzinie pomocy państwa Trybunał może w szczególności dostarczyć sądowi krajowemu elementy wykładni pozwalające na określenie, czy przepis krajowy może być zakwalifikowany jako pomoc państwa w rozumieniu prawa Unii.

Niewątpliwie w zakresie w jakim interwencja państwa powinna zostać uznana za rekompensatę stanowiącą świadczenie wzajemne w stosunku do świadczeń spełnionych przez przedsiębiorstwa z niej korzystające w celu wykonania zobowiązań z zakresu usług publicznych, o ile rzeczywiście przedsiębiorstwa te nie czerpią z tego tytułu korzyści finansowych, a zatem taka interwencja nie prowadzi do postawienia tych przedsiębiorstw w bardziej korzystnej sytuacji konkurencyjnej względem konkurujących z nimi, tego rodzaju interwencja nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu prawa Unii. Jednakże aby takie wynagrodzenie mogło uniknąć zakwalifikowania jako pomoc państwa, musi zostać spełniony szereg przesłanek

(por. pkt 22, 24)

Po pierwsze, przedsiębiorstwo będące beneficjentem takiego wynagrodzenia

powinno być rzeczywiście zobowiązane do wykonywania zobowiązań z zakresu usług interesu ogólnego i zobowiązania te powinny być wyraźnie określone. Po drugie, parametry, na podstawie których obliczane jest wynagrodzenie, muszą być wcześniej ustalone w obiektywny i przejrzysty sposób, tak aby nie powodowało ono powstania dodatkowej korzyści ekonomicznej, która mogłaby powodować uprzywilejowanie przedsiębiorstw będących beneficjentami względem przedsiębiorstw z nimi konkurujących. Po trzecie, wynagrodzenie nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia całości lub części kosztów poniesionych w celu wykonania zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, przy uwzględnieniu związanych z nimi przychodów oraz racjonalnej korzyści z tytułu wypełniania tych zobowiązań. Po czwarte, wynagrodzenie powinno zostać określone na podstawie analizy kosztów, jakie przeciętne przedsiębiorstwo, prawidłowo zarządzane i odpowiednio wyposażone w środki umożliwiające świadczenie żądanych usług publicznych, poniosłoby za wykonanie takich zobowiązań, przy uwzględnieniu związanych z nimi kosztów oraz racjonalnego zysku osiąganego przy wypełnianiu tych zobowiązań.

Subwencje nie spełniające w pełni tych przesłanek nie mogą uniknąć zakwalifikowania jako pomoc państwa w rozumieniu prawa Unii. Fakt, iż zostały one wypłacone tytułem zaliczek w okresie oczekiwania na zawarcie umów, które zresztą zostały zawarte i wykonane dopiero wiele lat później, nie ma w tym zakresie znaczenia. Fakt ten bowiem nie eliminuje ani korzyści przyznanej przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem, ani skutków jakie tego rodzaju korzyść mogła spowodować w dziedzinie konkurencji, skoro wszystkie ze wspomnianych przesłanek nie zostały spełnione.

Do sądu krajowego należy dokonanie oceny czy subwencje te mogą oddziaływać na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi oraz czy zostaje zakłócona konkurencja lub czy pojawia się ryzyko jej zakłócenia.

(por. pkt 35–40, 44, 45, 52; sentencja)